

שמעתא עמיקתא

גליון תס"ז | פרשת משפטים - שקלים | תשפ"א | קהילת הניכי הישיבות | רמות ב'

פניני הלכה

שמעתא אליבא דהלכתא

המפריש ת"מ מפירות האם מועיל למיין שכבר יצא מהם

היכן יש חיוב להיזהר משום חילול השם

א. איסור לחלל שם שמים. ב. אנסוהו לעבור איסור בפני רבים. ג. עבר עבירה. ד. שאר לאוין. ה. בפרהסיא / שורש האיסור. ו. העושה מעשה שאינו לפי דרגתו. ז. אחרים יסברו שעשה עבירה. ח. בן אדם בעלמא - דבר ההתורה התרתו בפרשו. ט. חשש איבה. י. במקום שמירת חומת הדת.

א. איסור לחלל שם שמים

כתוב בתורה "לא תחללו את שם קדשי" (ויקרא פכ"ב פס' לב). וכת' **ברמב"ם** (ל"ג סג) שהזהירו מחילול השם, וכבר נכפל לאו זה ואמר (ויקרא פ"ח פס' כא) "לא תחלל את שם אלקיך". וכן הוא **ביראים** (ס"ח שמ דפ"ח ס"ח ו), **בסמ"ג** (ל"ג ב) ו**בחינוך** (מצוות רצה - רצח). וכבר הפליגו בחומר איסור זה **בש"ס יומא** (פ"ג) וכתבו דמי שחילול השם בידו אין כח בתשובה לתלות ולא ביוה"כ לכפר ולא ביסורין למרק אלא כולן תולין ומיתת ממרקת. ועיי' **ביראים** שעונשו שלא זה מרובה יותר משאר עבירות. וכת' **השע"ת** (שער ג אות קמג) שהמחלל את ה' ובוזה דברו אבדה תקותו, כי לא רב לו אשר לא יקים מה שנדרש ממנו מעיקר יצירתו לכבד את השם ולקדשו, אבל שלח ידיו לעשות התמורה וההפך ולחלל את שם קדשו, ע"כ.

ומשמעות הש"ס שם שאיסור זה נאמר בפני ישראל, וכן מבואר מהא דלהלן אות ב'. ומוכח משם שאף בפני עכו"ם יש משום חילול השם שהרי בשעת השמד אף בפני עכו"ם בצנעה עובר על לאו זה כמבואר שם. וכן מבואר להלן אותות ד' - ו'.

ב. אנסוהו לעבור איסור בפני רבים

ומבואר **בסנהדרין** (עד) שכל העבירות שבתורה, חוץ מעבודת כוכבים, גלוי עריות ושפיכות דמים, אם אומרים לו לאדם שיעבור עליהם או יהרג, אם הוא בצנעה יעבור ואל יהרג. ואם הוא בפרהסיא, דהיינו בפני י' מישראל, חייב ליהרג ולא יעבור אם העכו"ם מכון להעבירו על דת. ואם היא שעת הגזירה יהרג ואל יעבור. ובע"ז, ג"ע וש"ד אפי' בצנעה ולא בשעת הגזרה, ואפי' אין העכו"ם מכון אלא להנאתו, יהרג ואל יעבור. וכן פסקו **הרמב"ם** (י"ח פ"ה ה"ח) ו**הרא"ש** (שם ס"ג א) וכן הובא **בשו"ע** (יו"ד ס"י קנז).

ועי' **בשאלתות** (שמות שאלתא מג) שכת' דהא דאמרת דבשעת השמד יהרג ואל יעבור, מ"ט, כיון דגזרה למיעקרא למילתא, הוי קידוש השם, וקרינן ביה ולא תחללו את שם קדשי. ומבואר שמי שעבר ואינו נהרג על קידוש ה' עבר לאו זה. ו**הרמב"ם** (ל"ג סג) כת' שאם לא נהרג כשרצו להעבירו על דבר מן המצוות בשעת השמד, או לעבור א' מג' עבירות חמורות אפי' שלא בשעת השמד אם עבר ולא נהרג כבר חלל את השם ועבר על לאו זה. ואם היה זה ברבים כלומר בעשרה מישראל כבר חלל את השם ברבים ועבר על אמרו ותעלה ולא תחללו את שם קדשי. וכ"כ **ב"ד החוקה** (י"ח פ"ה ה"ח) וכן הוא **ביראים** ו**בחינוך** (שם). ועי' **בחמדת שלמה** (לפ"ש ס"י לח מאת א) שתמה דמנלן לרמב"ם שהטעם שנהרגים על ג' עברות חמורות הוא משום חילול השם דלמא עיקר הטעם הוא מחמת חומר איסורן וכמ"ש **הרמב"ן** (מלחמות סנהדרין עד), עיי"ש. ועי' **במנ"ח** (מצוה רצח) ו**באבנ"ז** (יו"ד ס"י קכח אות ד).

ג. עבר עבירה

ו**הרמב"ם** (ל"ג סג) שאם עשה אדם עבירה אין תאוה בה ולא הנאה גשמית, אבל יכוין בפעולתו המרד ופריקת עול מלכות שמים, זה ג"כ מחלל שם שמים ולוקה. ולפיכך אמר (קדושים פ"ח) "ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם אלקיך", כי זה מכון להכעיס בזה הענין ואין הנאה גשמית בזה. ועיי"ש (י"ח פ"ה ה"ח) שאם עבר בפני עשרה מישראל הרי זה חילל את השם ברבים. וכן פסק **החפץ חיים** (לאוין ו) וכת' דע"כ המספר והמקבל לשוה"ר עובר על לאו זה, וק"ו היתה העברה הזאת ברבים. ועיי"ש **בבאר מים חיים** שכת' שמשמע מדברי הראשונים שאפי' אם מרוויח ממון ע"י העוון, אעפ"כ נקרא מחלל שם שמים אחרי שאין לו מזה הנאה גשמית, עיי"ש.

יוצא שמי שאנסוהו לעבור עבירה בשעת השמד בפני עשרה מישראל ולא נהרג עליה, עבר על לאו זה, ולדעת הרמב"ם אף בצנעה אפי' שלא בשעת השמד אם היא א' מג' עבירות חמורות בכלל זה. וכן הדין אם עבר עבירה שאין לו בה הנאה גשמית.

ד. שאר לאוין

ולפי הנ"ל משמע שאם עבר עבירה שיש בה הנאה גשמית, כיון שהתגבר עליו יצרו אינו עובר על לאו זה. אלא דעי' בגמ' **בברכות** (י"ט): דאמרו דהרואה כלאים של תורה על חבירו, אפילו היה מהלך בשוק, קופץ וקורעו מעליו מיד, דאין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה', ואפילו היה רבו, דכל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב. ומשמע שאף בשאר לאוין איכא משום לאו הנ"ל. ועיי"ש שאמרו דוקא באיסור תורה אמרינן שלא חולקים כבוד לרב, וכן פסק **השו"ע** (יו"ד ס"י שג ס"א). ועיי"ש **ברמ"א** שכת' ע"פ הרא"ש שישאם עבר בשוגג לא אמרינן דלא חולקים כבוד לרב, וע"כ במקום כה"כ אי"צ לפשוט הכלאים. ובבאר **הפרי יצחק** (ח"א ס"י כו ד"ה אולם בשטח) דחילול השם מוקד דוקא במזיד, אבל עבירה בשוגג לא, וע"כ נדחה משום כבה"כ. אולם עיי"ש באורך שמגדולי הפוסקים פרשו שבשוגג חשיב עובר בשב ואל תעשה וכה"כ דוחה כבה"כ, ולדבריהם י"ל דעל כן כבה"כ ליכא חילול השם כי כה"כ דוחה וממילא לבשו בהיתר.

ה. בפרהסיא / שורש האיסור

אלא דנראה דמה שמבואר **בברכות** שם דאף בשאר איסורים עובר על לאו הנ"ל, היינו כשעושה בפרהסיא דבזה מיירי שם. ולפי"ז ניחא דברי **הרמב"ם** הנ"ל שמוכח שדוק בלאו שאין לו בו הנאה גשמית עובר על איסור זה. וכן י"ל לפי מה שמצינו **בסנהדרין** (פ"ג) בענין הבא על האשת, שפנחס הורה הלכה מפני רבו כי במקום חילול השם אין חולקים כבוד לרב וקם והרג כבועל. ומבואר דבה"כ עובר על הלאו כיון שהוא פרהסיא. וכן מבואר **במו"ק** (י"ז) ו**חגיגה** (טו) שהעובר איזה עבירה בפרהסיא מחלל שם שמים, שהרי אמרו אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו כו' ואל יחלל שם שמים בפרהסיא.

אולם שו"ר **בנוב"ך** (ק' או"ח ס"י לה ד"ה ועדין יש מקום אתו) שכת' על הא דברכות שאין הדבר תלוי בין צנעה לפרהסיא אלא מה שנעשה האיסור הוא בעצמו חילול השם בין אם ירבו הרואים ובין לא, עיי"ש ראייתו. וכן נקט **הפרי יצחק** (שם). וכן משמע ממה שמבואר להלן בענין גזל וחובת השבת אבידה לעכו"ם במקום חילול השם דהיינו חילול השם שהוא מה"ת אע"פ דלכאורה מיירי אף כשעשה כן בצנעה (ולפי הסוברים שהוא חילול השם מדרבנן בלא"ה ניחא).

ועיי"ש **ברש"י** בסנהדרין (שם ד"ה שמואל) שכתב שפנחס הורה הלכה בפני רבו, ולא המתין ליטול רשות ממש, שלא יראו הרואים וילמדו להתיר את הנכרית. ונמצא ששורש איסור חילול השם הוא שלא יבואו ללמוד ממעשיו הרעים. וכן הוא **ברע"ב** (יומא פ"ה מ"ח ואבות פ"ד מ"ד) דחילול השם הוא להחטיא אחרים. וכן משמע **מרש"י** בחגיגה (שם ד"ה למקום). וכן מבואר להלן.

ו. העושה מעשה שאינו לפי דרגתו

איתא **ביומא** (פ"ג) היכי דמי חילול השם, אמר רב כוון אנא אי שקילנא בישראל מטבחא ולא היבנא דמי לאלתר, אמר אביי לא שנו אלא בארתא דלא תבני. ו**פרש"י** שאין דרך הטבח לילך ולתבוע הקפתו, ועל הלוקח להביא לו מעותיו לביתו, ע"כ.

ולמד **הרמב"ם** (שם) מגמ' הנ"ל שאם יעשה אדם ידוע במעלה והטוב, פעולה הנראית בעיני ההמון שהיא עבירה ושאינה דמיון הפועל ההוא ראוי לכבד כמוהו לעשות, אע"פ שיהיה הפועל מותר הנה הוא חלל את השם. וכן הביא **החינוך** (מצוה רצה). וכן הוא **ב"ד החוקה** (סד"ח פ"ה ה"א). וכן מבואר **בשאלתות** (דברים שאלתא קסד).

היראים (שם) כת' שאם הוא לומד תורה צריך שישמור שלא יבא לידי חשד שלא יאמרו עליו דבר רע, ואם לא עשה כן נקרא מחלל השם. ו**הסמ"ג** (ל"ג א) כת' ש"מהלכה זו אתה למד שחילול ה' קרוי י"ח שאינו נזהר במעשיו וגורם שאומרים עליו דופי". וכן פסק **החפץ חיים** (לאוין ו הגה 6). ובדרך זה תמצא **בר"ב** (ר"ב י"ח תקס"ט ס"ג) ו**במשן חנניה** (קדושים פ"ח פ"ג יב, ועיי"ש הפרוטות פ"ו וילך).

ז. אחרי יסדרו שעשה עבירה

והניל שייך רק באדם חשוב, ומי'ם גם סתם אדם העושה מעשה הנראה בעיני ההמון כאיסור כגון שחושדים בו שעשה מעשה גנבה וכדו' יש בזה משום חילול השם ואף אם אותו מעשה התורה התרתו. דהנה איתא **בב"ק** (ק:ג) גזל הכעני אסור שני' ואכלת את כל העמים אשר ה' אלקיך נותן לך. **והרמב"ם** (גניבה פ"א ה"א) כתב דכל הגונב ממון עובר על ל"ת שני' "לא תגנוב", אחד הגונב ממון ישראל או הגונב ממון עכו"ם. וכ"כ **הט"ש** (ח"מ ס"י שמח ס"ג). ומבואר דאיכא בזה אף איסור תורה. וכ"כ **הב"ח** (ס"י רלא) **והש"ך** (ס"י שנט ס"ק ב' וס"י שמח ס"ק א) בדעת הרמב"ם.

אלא דעני **ברש"י** (סנהדרין נ). ד"ה ישראל) ששמעו דליכא בזה אלא איסור **מדרבנן** משום חילול השם. וכן נקט **ביש"ש** (ב"ק פ"א ס"י מה ד"ה וכתב, ופ"י ס"י כ). אלא שלדעתו אפי' בלא חילול ה' אסור משום דמוטל על האדם להרחיק עצמו מן הכיעור. וכן נ"ר מסקנת **הש"ך** (ש"ט פ"א ס"ק א), וכן הביא **מהרש"ם** (ח"ב ס"י ק"א) ע"פ הירושלמי דאיסור דרבנן הוא. **ובשער אפרים** (ס"י ב' ד"ה הנה מצאתי) נקט שדעת הרמב"ם כרש"י, וכ"כ **המנ"מ** (גולה פ"א ה"ב), אלא דפלגי בטעם דאיסור, דלש"י הוא דוקא היכן דאיכא חילול ה' משא"כ להרמב"ם. ו**בביאור הגר"א** (ח"מ ס"י שמח אות ח וא"ש ע"י כח אות ה) כת' דאף למי"ד גזל עכו"ם מותר במקום חילול ה' מדאו' אסור. וכן **במצפה איתן** (ב"מ פ"א): כת' **שמהות'ס** (ש"ס: ד"ה אלא, ובכורות י: ד"ה כמ"ד) מבואר דהיכא דאיכא חילול ה' לכו"ע אסור מה"ת.

וע"י **ברמב"ם** (גולה פ"א ה"ב) שאם עבר וגזל יש חובת השבה. ומבואר **ברמ"א** (אה"ע רס"י כח) שחובה זו היא מדרבנן. וביאר **בנתיבות** (ס"י שמח ס"ק א) כי לא מצינו חיוב השבה אלא מפני קידוש השם, וע"כ הוא מדרבנן. וכ"כ **בשער אפרים** (ס"י ב' ד"ה הנה מצאתי).

יוצא שאף לפוסקים שמה"ת ליכא איסור גזל בכה"ג מ"מ אכתי איכא משום חילול ה'. נמצא ששייך חילול ה' אף במעשה מותר אלא שבעיניהם נראה אסור. וכעין זה מבואר **בגיטין** (מו), לע"ש **ברש"י** (ד"ה משום) **ובתוס'** (ד"ה כיון).

וכן מוכח להדיא נמי מהא דאיתא **בב"ק** (ק:ג) אבידת עכו"ם מותרת שני' (דברים פכ"ב פ"א) "לכל אבדת אחיך", "לאחידך" אתה מחזיר ואי אתה מחזיר לכנעני אלא שבמקום שיש חילול ה' אפי' אבדתו אסורה. וכן פסקו **הרמב"ם** (גולה פ"א ה"ב) **והט"ש** (ח"מ רס"י רסו). וביאר **הב"י** (ש"ס) שבמקום דאיכא חילול ה' היינו כגון שמוצא במקום שרוב ישראל, והוגי לא יסבור שנפלה ממנו האבדה אלא ישראלים המצויים שם "וגנבה ממנו". והביאו **הסמ"ע** (ס"ק א) **והנתיבות** (ח"י ס"ק א) וכ"כ **הבן איש חי** (שנה א' כ' תבוא אות ח). **והבאר הגולה** (ש"ס) כת' דצריך לגרוס בדברי הב"י הנ"ל "מצאוהו" במקום (וגנבה ממנו).

נמצא שאע"פ שהתורה התירה אבידת עכו"ם ללא חשש מ"מ במקום שיש משום חילול השם אמרו חז"ל שחייבים להחזירה. אלא שיש מח' אם חיוב זה הוא מה"ת. וע"י מש"כ **החזו"א** (או"ח ס"י לח ס"ק ד"ה וכל) בענין שימוש בחמיל בשבת שמוצא באיסור. וע"י עוד **בבן איש חי** (ש"ס) שכת' דבכה"ג חייב מהתורה להשיב את האבדה מפני חילול השם. אלא דלכאו' י"ל דזה תלי במח' הפוסקים הנ"ל בענין גזל עכו"ם והשבת גזלתו לסוברים שהוא משום חילול השם אם הוא מה"ת או מדרבנן. אלא דע"פ שריי' מבואר לעיל אות ו' שאדם העושה דבר הנראה בעיני ההמון שהוא עבירה ושאינו דמיון הפועל ההוא ראוי לנכח כמוהו לכלל הראשונים הוי חילול השם דאו', ומאי שניא הכא דהוי מח', והא סוף סוף נראה בעיני העכו"ם שישראל עובר על גניבה. ושמה המקילין שם חולקים על ראשונים הנ"ל או ס"ל דהיכן שהתורה התירה החשש חילול השם אינו אלא מדרבנן.

ה. השש איבה

ומבלד חשש חילול השם לפעמים יש לחוש במעשיו משום איבה, דשנינו **בע"ז** (כו) בת ישראל לא תילד את העכו"ם (של זמנם) מפני שמילדתו בן לע"ז. והקשו **בגמ'** ורמינהו יהודית מילדת עכו"ם בשכר אבל לא בחנם, אמר רב יוסף בשכר שרי משום איבה. ו**פרש"י** שמה שמבואר ומשנה דאיסור היינו נתנם דמצי אשתמוטי ולמימר צריכה אלא לשכר מזונותיי. וכן הוא **בשו"ע** (יו"ד ס"י קנ"ד ס"ג). ואיתא עוד שם סבר רב יוסף למימר, אולודי נכרית בשבתא בשכר שרי, משום איבה (ומתני' בחנם קא מיירי, דמצי לאשתמוטי ולמימר צריכה אני לעסוק בשכר לפרנסתי, רש"י), א"ל אב"י, כלה למימר לה דידן דמנטרי שבתא מחללינן עלייהו, דיכחו דלא מנטרי שבתא לא מחללינן, ע"כ.

וע"י **בטש"ע** (או"ח ס"י של ס"ג) שהביא שלא מיילדים אותם בשבת אפי' בדבר שאין בו חילול שבת. וביאר **המ"א** (ס"ק ה) דליכא איבה דיכולו לומר דמי שאינו משמר שבת אין מחללין עליו, משמע דאי איכא למיחש לאיבה שרי אם אין חילול שבת, ע"כ.

וע"י עוד **בפמ"א** (ש"ס א"א ס"ק ה) שנשאר בצ"ע אי שרינן איסור דרבנן במקום איבה. אולם **הכנה"ג** (יו"ד ס"י קנ"ד הגה"ט אות א והב"י אות ז) ע"פ **התורה** (ע"ז ש"ס) נקט בהקלל בזה. וכן דעת **התוספת שבת** (ש"ס ס"ק ה). **והדברי חיים** (או"ח ח"ב ס"י כה) כת' דזה פשוט באחרונים

ששבת מותרת. וכן נקט **בהעוררות תשובה** (ח"ב ס"י מא ד"ה והנה מסוף). **והמ"ב** (ס"ק ה) מצאד בזה.

והחת"ס (השטות לח"מ ס"י קנ"ד ד"ה ואחר) כת' שאסור להולידם בשבת אפי' במקום מלאכה דרבנן בעלמא, או אפי' ליכא חילול כלל כמבואר בש"ס, אלא דבזה"ז דאיכא למיחש לסכנתא שאנחנו דרים ביניהם ויוסיפו שנאה ותחרות ויאמרו כי דמו של עכו"ם קל בעינינו ולא יקבלו תירוצים מותר לעבור על מלאכה דרבנן, ואולי בש"ס נמי לא אמרו אלא בימיהם שלא היו שכיחי תערובות ישראל וגוי' וכמ"ש **תוס'** חלוק זה בני"ז (טו. ד"ה אימור). וע"ש **ה"י** (ס"י ק"א) שאם יש באיבה חשש סכ"נ יש להתיר אפי' מלאכה דאו'. והובא **בפת"ש** (יו"ד ס"י קנ"ד ס"ק ב). וכן מבואר **בהעוררות תשובה** (ש"ס) וע"י **בדברי חיים** (ש"ס), וכן פסק **האג"מ** (ח"ד ס"י עט).

ומהחת"ס יוצא שיש בזה ג' חילוקים: א' איבה שאין בה חשש פקו"נ כלל ומחמתה אין להתיר אפילו איסור מדרבנן. ב' איבה שיש בה סכ"נ דרך רחוק המותרת איסור דרבנן. ג' איבה שיש בה חשש קרוב יותר לסכ"נ המתירה אף איסור תורה. וע"י **במ"ב** (ס"י תסח ו"א) שכת' באיבה עם עכו"ם, אבל במקום שיש איבה של ישראל אחר לא מתירנן איסור אף מדרבנן. ומי"מ זה בסתם ישראל שאין חשש מחמת איבה לסכנה וכדו', אבל בלא"ה עוברים אף על איסור תורה מחמת איבה של ישראל אחר וכמו שהארכו בס"ד במקום אחר, וכ"כ **במנח"י** (ח"ג ס"י כ' אות ח).

ט. במקום שמירת חומת הדת

אלא שבמקום שיש משום עקירת הדת, פעמים שלא חוששין לחילול השם ואיבה. דע"י **ברמ"א** (או"ח רס"י א) שכת' דלא יתבייש מפני בני"א המלעגים עליו בעבודת השי"ת. וכת' **המ"ב** (ס"ק ה) בשם **הב"י** שמי"מ לא יתקוטט עמהם מפני שמדת העוונות מגונה מאד ואין ראוי להשתמש ממנה כלל אפילו בעבודת השי"ת כי יקנה קנין בנפשו להיות עז אפי' שלא במקום עבודתו ית', ע"כ. וע"י **בב"א** (ש"ס ו"א) **שהב"י** לא אמר כ"י אלא במצוה שהוא עשה לעצמו ובני"א מלעגים עליו אז בודאי אין לו לחוש כלל ללעגם ולא יתקוטט עמהם, אבל אם הוא עומד במקום שיש אפיקורסים המתקוממים על התורה ורוצים לעשות איזה תקנות בעניני העיר וע"ז יעבירו את העם מרוצן ה', ופתח בשלום ולא נשמעו דבריו, בכגון זה לא דיבר הב"י מאומה ומצוה להפך עצתם בכל מה שיוכל, ע"ש.

וכן חזינו מהא דאמרינן לעיל שאם רוצים להעבירו על הדת ח"ו אמרינן ירהר ואל יעבור, ואם לא עשה כן חילול שם שמים אע"פ שהרואים אמרו שהתורה אינו טהה לכאורה על נפש האדם. ולפ"י א' בגוונא שהדבר נוגע לאיבה וחשש פקו"נ, שמירת חומת הדת דוחה חשש זה. וכן מבואר **בפאר הדור** (על החזו"א ח"ג ע"מ קפ) בשם **החזו"א** ששמירת חומת הדת דוחה פקו"נ, ע"ש. ומי"מ כל זה שיש משום עקירת הדת וכדו', ולא במקום שכוונת ומטרת הדבר לצורך שמירת הכלל וכדו'. וכבר מובא **בפאר הדור** (ש"ס) בשם **החזו"א** שהדבר מסור לידי חכמי הדור, והם צריכים לדון בכל מקרה לפי המצב ולפי השעה, ע"כ.

מ. פ. ק. נ. א. ד. ר. י. נ. א.

א' זוהי התורה מלחלל השם שנאמר "לא תחללו את שם קדש"י" ו"לא תחלל את שם אלקיך". ב' אם רצו להעבירו על דבר מן המצוות בפני עשרה בשעת השמד, או על א' מג' בעירות תמורות אפי' שלא בשעת השמד, אם עבר על העבירה (באופנים שעליו להיחרג) עבר על לאו זה. ג' אם עשה עבירה שאין בה תאוה ולא הנאה גשמית, כיון שיש בזה משום מרד ופריקת עול מלכות שמים, הוא בכלל מחלל שם שמים. ד' אדם חשוב העושה מעשה המותר, אלא שבעיני המון העם מחמת גודל מעלתו נראה להם קעובר על איסור, עובר על לאו זה. וכן סתם אדם העושה מעשה אפי' שהוא מותר מהתורה אלא שמעורר חשד שעבר איסור, כגון שחושבים שעשה מעשה גנבה וכדו', יש בזה משום חילול השם. ה' במקום שיש משום עקירת הדת, פעמים שלא חוששים לחילול השם והדבר מסור לידי חכמי הדור שיהם יכולים להכריע בדבר, והם צריכים לדון בכל מקרה לפי המצב ולפי השעה, ע"כ.

ניתן להאזין לשיעורי הלכה מבעמח"ם שמעתא עמיקתא שליט"א בקול הלשון - טל': 6761* יש להקיש 1-3-8

ניתן לתרום דרך 'נריום פלוס' - יש להקיש: 1. קופות נוספות 2. הניכי ישיבות רמות ב' 3. גליון שמעתא עמיקתא

הגליון הונצח לע"נ רבי שמעון בן שלמה זצ"ל

© שמעתא עמיקתא - לקבלת הגליון מדי שבוע בדוא"ל, ניתן לשלוח בקשה לכתובת: amikta@gmail.com או amikta@amikta.co.il